

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

„Службен весник на СРМ“ излегува по потреба. Рок за рекламации 15 дена. Огласи според тарифата.

Четврток, 19 јануари 1989
Скопје
Број 1 Год. XLV

Аконтацијата за 1989 година изнесува 40.000 динари. Овој број чини 800 дин. Жиро сметка 40100-603-12498

1.

Врз основа на член 5 од Законот за условите и начинот на користење на средствата на солидарноста за отстранување на последиците од елементарни непогоди во Социјалистичка Република Македонија („Службен весник на СРМ“, бр. 18/76 и 30/77), Извршниот совет на Собранието на Социјалистичка Република Македонија донесе

ОДЛУКА

ЗА КОРИСТЕЊЕ НА СРЕДСТВА НА СОЛИДАРНОСТА НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА ОТСТРАНУВАЊЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИ НЕПОГОДИ

Член 1

Од средствата на солидарноста на Социјалистичка Република Македонија за отстранување на последиците од елементарни непогоди се доделуваат средства во вкупен износ од 13.495 милиони динари и тоа:

Општини	Кредитни средства	Неповратни средства	Вкупно
1. Берово	55	135	190
2. Валандово	40	120	160
3. Зиница Македонска	50	360	410
4. Гевгелија	170	230	400
5. Гостивар	155	60	215
6. Дебар	40	105	145
7. Делчево	110	115	225
8. Демир Хисар	25	160	185
9. Кавадарци	150	670	820
10. Кичево	100	150	250
11. Кочани	210	1.250	1.460
12. Кратово	45	165	210
13. Крива Паланка	35	—	35
14. Крушево	30	170	200
15. Куманово	300	1.100	1.400
16. Неготино	110	300	410
17. Прилеп	370	760	1.130
18. Пробиштип	80	10	90
19. Радовиш	110	410	520
20. Свети Николе	100	1.340	1.440
21. Струмица	270	900	1.170
22. Титов Велес	310	540	850
23. Штип	245	285	530
24. Чаир	110	270	380
25. Гази Баба	345	—	345
26. Карпош	270	40	310
27. Кисела Вода	260	—	260
Вкупно:	4.095	9.645	13.740

Член 2

Кредитните средства од член 1 на оваа одлука се одобруваат со рок на враќање од 5 години, без пресметување на камата.

Член 3

За кредитните средства од член 1 на оваа одлука Собранијата на општините ќе склучат договор со Извршниот совет на Собранието на СР Македонија.

Договорот од став 1 на овој член во името на Извршниот совет на Собранието на СР Македонија ќе го потпише републичкиот секретар за финансии.

Член 4

Средствата од член 1 на оваа одлука Собранијата на општините ќе ги распоредат според критериумите што ќе ги утврдат, а под условите од член 2 на оваа одлука.

Член 5

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Бр. 23-68/1

12 јануари 1989 година

Скопје

Претседател
на Извршниот совет,
м-р Глигорие Гоговски, с. р.

2.

Врз основа на член 12 од Законот за заштита при работа („Службен весник на СРМ“ бр. 17/87), Републичкиот комитет за труд, здравство и социјална политика, по прибавено мислење од Сојузот на синдикатите на Македонија и Стопанската комора на Македонија, на седницата одржана на 16 ноември 1988 година, донесе

П РА В И Л Н И К ЗА ПОСЕБНИТЕ МЕРКИ НА ЗАШТИТА ПРИ РАБОТА НА ЖЕЛЕЗНИЦИТЕ

Г. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат посебни мерки за заштита при работа на работниците кои непосредно учествуваат во обавување на железничкиот сообраќај, одржување на железничките пруги, железничките возила, постројки, уреди и објекти на пругите.

Член 2

Посебните мерки за заштита при работа утврдени со овој правилник ги спроведуваат организациите на здружен труд во железничкиот сообраќај, другите организации и заедниците што управуваат со индустриските железници и колосеци и организациите кои ги одржуваат железничките пруги, железничките возила, постројките, уредите и објектите на пругите (во натамошниот текст: железнички и други организации).

П. ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ

1. Општи услови за работа и боравак на работниците

Член 3

Пред почетокот и за време на изведувачето на работите на одржување на железничките пруги, железничките возила, постројките, уредите и објектите на пругите, мора да се заштитат работилиштата и местата каде се изведувачат работите.

Заштитата од претходниот став на овој член се врши со сигнали и други ознаки кои се употребуваат во железничкиот сообраќај.

Член 4

Работниците кои вршат работи на железницата мора да бидат запознати со опасностите кои можат да настанат при изведувачето на работите во врска со движењето на железничките возила.

Член 5

За престој и одмор на работниците надвор од населеното место можат да се користат и простории во железничките вагони или контејнери уредени за таа цел, чии минимални големини на просториите (собите) за спиење треба да изнесуваат:

— соба со еден кревет: минимална висина 2,20 м, слободна површина 1,25 м² и слободен воздушен простор од 9 м³;

— соба со два кревета: минимална висина 2,20 м, површина 2,25 м² и слободен воздушен простор од 12 м³; и

— соба со три или четири кревета минимална висина 2,20 м, слободна површина 3,00 м² и слободен воздушен простор од 16 м³.

2. Работа на отворен простор во станичното подрачје

Член 6

Отворените работни простории во станичното подрачје, по кои се движат работниците при обавување на работните задачи, мора да бидат рамни и без препреки (канали, дупки, предмети и сл.).

Ако на работниот простор од став 1 на овој член се изведуваат работи кои бараат копање на дупки, канали и слично, ископаниот материјал мора да се тргне на оддалеченост која овозможува сигурно и непречено движење на железничките работници, а дупките и каналите, при прекиниот на работите, задолжително се покриваат и обезбедуваат од паѓање и повредување на работниците.

Член 7

Маневарските површини, папучарските полиња и патеки по кои се движат работниците при прикачувањето односно откачувањето на вагоните, мора да бидат рамни и посипани со камен гранулат 6—15 мм.

Работните површини од став 1 на овој член по кои се движат работниците за време на вршењето на работните задачи, мора да бидат чисти и рамни, без разни препреки или предмети (прагови, шини, камења, парчиња јаглен, колосечен прибор и др.), зиме очистени од снег и мраз, а лизгавите површини посипани со песок, чакал, струготина и слично.

Член 8

Преку колосеците и на станичниот простор мора да се обезбедат што посигурни премини за работниците.

Извод од ситуациониот план на кој се вртани премините од став 1 на овој член мора да биде поставен на видно место на станицата, а работниците предупредени на опасностите и запознати со мерките на безбедност кои се применуваат при движењето преку тие премини.

Член 9

Работниот простор за товарење и истоварање на стока и материјали, станичните перони, товарно-истоварните рампи и просторот на кој се врши маневрирање задолжително ноќе се осветлуваат со светлост која одговара на технолошкиот процес на работата која се обавува на нив.

Јачината на хоризонталната осветленост на незафатениот работен простор на најнеповолното место од работниот простор, мора да ги има најмалку следните вредности:

Работен простор (незафатен)	Најмала вредност на хоризонталната осветленост
1	2

- Делови од простор на спушталицата кои опфаќаат:
  - грбината од која се спушта колата низ падината со слободно движење 3 Lx
- Делови на простор кои опфаќаат:
  - свртнички полиња на спушталицата

1	2
— папучарски полиња на спушталицата	
— отворени скали на надвозникот	1,5 Lx
— отворени патнички перони	

- Просторот за сместување и подмирување на потребите со погонско гориво песок и др. 1,5 Lx

- Свртничките подрачја (освен свртничките полиња на спушталицата) на кои со поставените апарати се управува на самото место 1 Lx

- Свртнички подрачја (освен свртничките полиња на спушталицата) на кои со поставените апарати се управува централно 0,2 Lx

Јачината на хоризонталната осветленост на зафатениот работен простор на најнеповолното место од работниот простор не смее да биде помала од следните вредности:

Работен простор (зафатен)	Најмала вредност на хоризонталната осветленост

- Патека за откопчување на коли 3 Lx
- Товарно-истоварни простор на кој работите се вршат со примена на механизација 1,5 Lx
- Товарно-истоварни простор на кој работите се вршат рачно 1,2 Lx
- Маневарска патека крај колосекот за извлекување 0,7 Lx

Во зависност од сложеноста на работата која се обавува ноќе, на местата на работата како што се ретардерите, уредите за песок и погонско гориво, магацинските простории и слично, покрај општото надворешно осветлување треба да се обезбеди и функционално осветлување.

Член 10

Просторната рамномерност на осветлување на ист работен простор мора да го задоволува условот според кој односот помеѓу минималната и средната вредност на осветлување, како и односот помеѓу средната и максималната вредност на осветлување не биде помал од 0,2.

Член 11

Најмалите хоризонтални вредности на осветленост на незафатениот и зафатениот работен простор од член 9 став 2 и 3 на овој правилник, се мерат во карактеристичните точки на работниот простор на висина од 0,2 м од подножјето и на растојание од по 5 м, во должина на колосекот, како и во средиштето на елементарните површини.

Член 12

Распоредот на светлосните тела и нивната насоченост треба да е таква, што, ќе нема негативно влијание врз видливоста на сигналите и ќе овозможи непречена работа при обавување на технолошките процеси.

3. Чистење и подмачкување на свртницата

Член 13

Чистење и подмачкување на свртниците и чистење на снегот и мразот од свртниците може да се обавува само со одобрување на одговорното лице во станицата и во време кога возовите не сообраќаат, односно кога не се врши маневрирање преку свртниците кои се чистат или подмачкуваат.

Член 14

Пред почетокот на чистењето и подмачкувањето на свртниците кои се поставуваат од централното место (блок-уреди) одговорното лице во станицата, должно е да постави писмено предупредување по-

крај блок-уредот, дека се обавува чистење или подмачкување на одредена свртница.

При чистењето на свртницата мора да се стави дрвен клин или друго соодветно средство меѓу јазичната и водечката шина, кој по завршеното чистење веднаш се отстранува.

Член 15

При чистењето на свртниците се преземаат и други мерки за заштита на работниците предвидени со посебни упатства на организацијата и во зависност од технологијата на работа, со тоа што треба да се обезбеди постојана телефонска или друга соодветна врска помеѓу одговорното лице во станицата и работниците кои ја чистат свртницата заради навремено известување за наидување на железничките возила преку свртницата која се чисти.

За известувањата на работниците од став 1 на овој член се води евиденција на начин утврден со актите на железничката и друга организација.

4. Маневрирање

Член 16

Маневрирањето на железничките возила може да се обавува само во присуство на работникот кој раководи со маневрата.

Работникот кој раководи со маневрата одговорен е за исправноста на средствата за работа и за безбедноста на работниците кои учествуваат во маневрата.

Пред почетокот на маневрирањето на возилата работникот кој раководи со маневрата мора да провери дали маневарскиот состав е потполн и дали работниците кои учествуваат во маневрирањето имаат пропишани и уредни сигнални средства и соодветни средства за лична заштита.

Член 17

За време на обавувањето на маневарските работи забрането е:

1) задржување или одење по колосекот или непосредно покрај колосекот;

2) провлекување под вагоните или меѓу вагоните на возот кој е спремен за поаѓање, заради отстранување на пречките, ако претходно не е обезбедена соодветна заштита (известување, сигнален знак и сл.);

3) качување на кровот на железничкото возило или на товарот на отворените вагони, ако напонот во електричниот возен вод не е исклучен и возниот вод не е приземјен;

4) преминување преку железничките возила на оддалеченост помала од 2 метра под возниот вод;

5) користење на рачни сигнали со дршки подолги од пропишаните;

6) прегледување и plombирање отвори на врвот од цистерната која се наоѓа под вклучен возен вод;

7) ракување со прекинувачите и раставувачите за секционирање, без налог на електровлечната подстанција, односно центарот за далечинско управување (ЦДУ) освен ако е загрозен човечки живот;

8) потпирање или закачување предмети на столбовите на контактната мрежа како што се сопирачките на возилата, кочионите папучи, спојници и др.

9) задржување помеѓу товарната рампа и магацинскиот (товарен) колосек, кога на него се маневрира;

10) задржување на скалите на возилото додека се вози покрај рампи, објекти, огради, столбови, при вовлекување во депоа, тунели и врати, како и наведување надвор или отворање на страничните врати од вагонот;

11) задржување на предните странични скали на локомотивата при брзина поголема од 20 км/час.

12) спојување или раздвојување на електричните водови за греење ако пред тоа, кај машиновозачот или на стабилните инсталации, не е проверено дали водовите се исклучени;

13) влегување во колосекот меѓу железничките возила кои се раздалечени помалку од една должина на вагон, ако возилата се во движење;

14) стојење или газење по јазичето и срцето на свртницата, вкрстувањето и сл.;

15) седење или стојење на одбојникот, влечната кука или куплунгот;

16) истовремено стојење на скалите од две железнички возила во движење;

17) преминување преку колосекот непосредно пред или во текот на маневрирањето на железничките возила;

18) откачување вагони во движење од скали или платформи, доколку за тоа не е пропишана употреба на одделна справа;

19) скокање во или од железничко возило при брзина на движење поголема од 5 км/час;

20) влегување меѓу железнички возила поради нивно спојување кога брзината на движење е поголема од 5 км/час;

21) влегување меѓу железнички возила поради прикочување пред да застанат ако тоа се локомотиви со плуг, возила со аеродинамична линија, возила со премини кои не се подигнати и прицврстени, возила чии делови или товари преминуваат преку челната страна на возилото, и возила натоварени со експлозив или ако постојат други пречки за безбедно спојување на возилата;

22) влегување меѓу железнички возила поради откочување ако истите се во движење;

23) давање сигнални знаци пред да излезе од колосекот работникот кој прикочува или откочува возило;

24) приоѓање со отворен оган, пушење или палење оган во непосредна близина на железничките возила натоварени со експлозив или лесно запалив материјал, обележени со налепница од портокалова боја со црна бомба, односно црвена или делумно црвена налепница со црн факел;

25) употреба на рачна кочница на железничките возила натоварени со експлозив како и на железничките возила кои се наоѓаат непосредно до нив;

26) употреба на рачна кочница на платформа без држачи, огради и сл.;

27) користење притврди кочници во движење на возилото, ако тоа не е посебно дозволено.

Член 18

Прикочувањето на железничките возила по правило го врши само еден работник (маневрист). Друг работник може да помогне при прикочувањето само кога возилата мируваат и ако тоа го бара работникот кој прв влегол во колосекот.

Кога прикочувањето на возилата мора да се обави на особено опасни места (свртница, крстосница и други технички елементи во колосекот), покрај работникот кој го обавува прикочувањето или откочувањето, потребно е, од надворешната страна на колосекот, да има уште еден работник, кој во случај на загрозување безбедност на работникот кој врши прикочување на возилата, ќе преземе потребни мерки (сигнален знак „стој“).

Член 19

При откочување на железнички возила со парно греење, пред одвојувањето на вагоните, мора да се затвори челната славина за довод на параа и дури потоа можат да се одвојат спојниците на пароводот.

При откочување на возила со електрично греење, претходно мора да се исклучи напонот во електричниот вод, а клучот од главната спојка на електричното греење мора да го чува работникот кој врши раздвојување односно составување на електричните кабли.

Член 20

Маневрирање со трактор, патничко возило, сточна запрега и човечка сила се врши само доколку со посебно упатство е предвидено такво маневрирање за одделни колосеци.

Забрането е маневрирање со човечка сила и сточна запрега на колосек со косина поголема од 2,5%.

При маневрирање на возило со човечка сила, работниците треба да се наоѓаат од страните на возилата и не смеат да се движат меѓу возилата по колосекот или по шините.

Член 21

При маневрирањето со трактор или друго патничко возило се применуваат следните заштитни мерки:

- 1) брзината на тракторот односно на патничкото возило не смее да биде поголема од 5 км/час;
- 2) ланецот или челичното јаже кое се употребува за маневрирање не смее да биде пократко од 5 метра и треба да биде опремено со кука и соодветен држач;
- 3) за време на движењето на возилата забрането е прикачување или откачување на ланците или јажињата;
- 4) при маневрирањето со патничко моторно возило, работниците не смеат да се наоѓаат во непосредна близина на влечните ланци или јажиња;
- 5) маневрирање со трактор или друго патничко возило може да се довери само на работник кој е способен за обавување на тие работи.

Член 22

Кај маневрирањето со сточна запрега се применуваат и следните заштитни мерки:

- 1) јажето или ланецот со кое се обавува влечата на железничкото возило мора да биде долго најмалку 2,5 метра;
- 2) маневрирањето со сточна запрега мора да го вршат најмалку два работника од кои, едниот го води добитокот (запрегата) а другиот, со рачната кочница или со папучата ја контролира брзината на движењето и го запира влечниот вагон;
- 3) добитокот со кој се обавува маневрирањето мора да се води надвор од колосекот на кој се маневрира.

Член 23

За време на маневрирањето кочничарот не смее да се наоѓа:

- 1) на кочница без кочничарска куќичка или без заштитна ограда;
- 2) на кочница без куќичка за кочничар при маневрирање на воз на електрифицирана пруга;
- 3) на вагон натоварен со опасен материјал како и на вагон кој се наоѓа непосредно пред или по тој вагон;
- 4) на вагон со седиште на кровот или под кровот ако се маневрира на електрифицирана пруга;
- 5) на отворен вагон натоварен со кварцен песок или со други силикати.

5. Товарње и истоварање товар во железнички возила

Член 24

Товарање и истоварање на товар во железнички возила се врши во согласност со одредбите на Правилникот за заштита при работа при товарање и истоварање на товар („Службен весник на СРМ“ бр. 11/88), правилата за заштита при работа утврдени во актите на железничките и другите организации и одредбите за заштита пропишани со овој правилник.

Член 25

На станиците каде се врши товарање и истоварање на товар на отворен простор мора да се обезбеди pogodно место за засолниште на работниците во случај на дожд, снег или други елементарни непогоди. Овие места служат и за повремено загревање на работниците во зимски услови на работа.

Член 26

За време на товарањето или истоварањето, железничкото возило мора да биде закочено или на друг погоден начин обезбедено од несакано поместување.

Член 27

Товарање и истоварање на отворени железнички товарни возила на електрифицирани пруги, може

да се обавува под контактната мрежа само кога возниот вод не е под напон и кога е прописно заземјен.

Товарање и истоварање на затворени железнички товарни возила на електрифицирани пруги, може да се обавува под контактната мрежа и кога е под напон само под контрола на одговорниот работник и по негови упатства.

Член 28

Механизираните средства за товарање односно истоварање на железничките возила (вилушкари, утоварачи, дигалки и др.) можат да се движат само по сообраќајници одредени за таа намена и со брзина на движењето до 10 км/час, ако со посебно упатство не е пропишана помала брзина.

6. Железнички возила

Член 29

Железнички возила во смисла на овој правилник се сите возила наменети за движење по железничка пруга: локомотиви (парни, дизел и електрични), моторни коли (електро, дизел и шинобуси) патнички и товарни коли (вагони) и железнички возила за посебна намена (специјални железнички возила).

а) Ракување со железничките возила и одржување на нивните уреди

Член 30

Подготвувањето на парната локомотива за возење (полнење со вода, потпалување оган, чистење на парниот котел и др.) можат да го вршат само за тоа одредени и оспособени работници.

На електрифицирана пруга, јагленот во тендерот на парната локомотива не смее да се полева со млаз вода.

Член 31

Работникот кој ракува со средства за смекнување на водата со која се напојува котелот на парната локомотива, мора да биде опремен со соодветни средства и опрема за лична заштита при работата.

На тендерот на парната локомотива, кај апаратот за напојување на котелот со вода, кој содржи средства против стварање на камен во котелот се става табла со натпис: „затруена вода“.

Член 32

Чистење на огништето на парната локомотива може да се обави дури откако температурата во него ќе се спушти под 313 K (40 °C).

Член 33

При чистењето на резервоарот за гориво и мазиво на дизел локомотива, мора да се преземаат соодветни заштитни мерки против пожар, труење и експлозија.

Член 34

Доколку дојде до пропуштање на гориво или мазиво на цевководите на дизел локомотивата, дефектот мора веднаш да се отстрани како и истуреното гориво или мазиво.

Крпите и памукот за чистење на дизел моторите и другите делови на дизел локомотива се чуваат во затворен метален сандак.

Член 35

Работните простории (депоа) во кои се пуштаат во работа дизел локомотивите и нивните мотори, мора да имаат уред за одвод на издувните гасови, кој се вклучува пред пуштање на дизел локомотивата во работа.

Член 36

Ако се отстрануваат дефекти на пантографот или возниот вод од кровот на електричната локомотива или електромоторниот воз на отворена пруга, се исклучува напонот од возниот вод, а локомотивата се приземјува.

Барањето за исклучување на напонот од возниот вод мора да биде регистрирано на фонограмот или на друг подобен начин.

Член 37

Секоја електрична локомотива и електромоторен воз мора да има најмалку два стапа за приземјување и други средства и опрема за лична заштита од удар на електрична струја.

Стаповите од став 1 на овој член не смеат да се употребуваат за други намени.

Член 38

Ракувањето со металните шипки, стаповите, челичните метра и слични предмети под возниот вод кој е под напон, се обавува внимателно и на безбеден начин за да не се дојде во опасната зона на возниот вод.

Член 39

Вградените скали за качување на кровот на електро-моторниот воз можат да се користат само при спуштен пантограф.

Член 40

Просторот со високонапонска опрема во електричните локомотиви и електромоторните возови, мора да биде ограден и заклучен за време на работата на локомотивата.

Влегувањето во просторот од претходниот став е дозволено ако пантографите на локомотивата се спуштени, а деловите на уредот под напон приземјени.

Член 41

При ракувањето со разводникот (разделникот) на влечните мотори, со линиските контактори и другите слични делови, мора да се употреби изолационен стап.

Работите на генераторите и другите ротациони електроуреди со струјни кола, се обавуваат по целосното запирање на електроуредите и откако со посебна направа се изврши кратко спојување на држачите на четкиците.

Член 42

Контролните инструменти за мерење на напонот, јачината на струјата, воздушниот притисок и сл., треба да се изведени така да бидат лесно воочливи и прегледни и со својата конструкција и положба во влечните возила да не претставуваат опасност за возачкиот персонал.

Член 43

Пред да се пристапи кон вртење на електричната локомотива на свртница, задолжително се спушта пантографот, а рачката за избор на пантографот се поставува во неутрална положба.

Член 44

Преглед, поправка и подмачкување на пантографот и на инсталацијата на електричните локомотиви и електромоторните возови се обавува на неелектрифициран колосек.

Работите од претходниот став можат да се обавуваат и на електрифициран колосек на кој е можно исклучување на напонот од возниот вод и заземјување на возниот вод, локомотивата односно електромоторниот воз.

Член 45

Прегледи, поправки и подмачкување на внатрешните електрични уреди и инсталации на електричните локомотиви и електромоторните возови можат да се вршат на електрифициран колосек:

— кога сите пантографи се спуштени, рачките за подигање и спуштање на пантографот се во положба на спуштен пантограф, исклучени разводниците на акумулаторските батерии; и

— кога електричната локомотива односно електромоторниот воз се запрени и сигурно закочени, прекинувачот на фазата исклучен, главниот прекинувач поставен во положба заземјување и извршено празнење на статичките набои од рачните струјни кругови со допирање на кондензаторот и влечните проводници со контролниот стап кој мора да биде заземјен.

Член 46

Просторите и колосеците на кои се обавува преглед, испитување и регулирање на електричните уреди на локомотивите и електромоторните возови мора да бидат оградени и обезбедени од пристап на невикани лица и мора да има соодветна светлосна и звучна сигнализација. Во тој простор колосекот мора да биде прописно заземјен, а високиот напон мора да биде исклучен преку прекинувачот.

б) Преглед, одржување и поправка на железничките возила

Член 47

Одржувањето и поправката на железничките возила се обавува по правило на одредени колосеци во работилниците или на колосеците што за таа цел се одредени на станиците.

Ако железничките возила се поправаат на колосек кој не е одреден за таа цел или за тоа служи само привремено, се преземаат соодветни мерки на безбедност, а возилата се обележуваат од двете страни со знакот „стој“.

Свртницата на колосекот на кој се врши поправка на железничките возила мора да биде заклучена за сето време на траењето на поправката на возилата. Клучот го чува одреден работник од групата која ја обавува поправката на тие возила.

Поставување односно отстранување на знаците за обезбедување на железничките возила и на работниците кои вршат поправка на истите, може да го врши само за тоа овластен работник.

Член 48

Во просториите и просторот за преглед и поправка на влечните возила, на видно место се ставаат знаци за обележување на уредите, справите и објектите кои се наоѓаат во пропишаниот габарит на возилата.

Објектите од претходниот став на овој член се обележуваат со пропишаните знаци за предупредување и вообичаените железнички ознаки.

Член 49

Преглед и поправка на влечното возило и на неговите делови може да се обавува само докожу возилото не е под пареа, ако моторите се исклучени и под услов возилото да е закочено односно на друг начин обезбедено од движење.

По исклучок, преглед и полесни поправки на влечното возило кое е под пареа, односно преглед на моторот кој е во погон, може да се обави само во случаите кога со сигурност може да се констатира дека не се доведува во опасност животот и здравјето на работниците.

Пред да се стави во погон односно движење поправеното возило, задолжително се проверува безбедноста на работниците и се дава звучен сигнал кој има значење „Пази“.

Член 50

На резервоарите и цистерните на специјалните товарни железнички возила за превоз на запаливи и експлозивни течности, за време на превозот, не смеат да се вршат никакви поправки.

При ракувањето со капацитетите и вентилите за полнење и празнење на резервоарите и за вршење на другите манипулативни работи на товарното железничко возило со цистерна може да се користи само алат чија употреба не предизвикува искрење.

Поправки на капакот и на другите делови од цистерната со заварување и слични методи не може да се врши без претходно чистење на цистерната од остатоците на запаливата и експлозивна течност, по што, цистерната се наполнува до врвот со вода или соодветен инертен гас.

в) Поставување на возилата на завртница и преносница

Член 51

Поставување на железничките возила на завртница или преносница може да се изврши дури откако

Ке се утврди дека колосеците се правилно насочени, а завртницата односно преносницата обезбедени од поместување.

Вртење на возилата на завртницата и пренесување на возилата со преносницата може да започне откако се утврди дека возилото на нив е обезбедено од поместување и кога е даден пропишаниот сигнал. Завртницата за железнички возила се обезбедува од вртење при преминувањето преку неа.

Член 52

Завртниците и преносниците се обезбедуваат непрекидно со сигнали кои покажуваат дали приодот им е слободен или не.

За време на завртувањето или пренесувањето на влечното возило, возниот персонал се наоѓа во возилото.

При завртувањето или пренесувањето на железничкото возило, рачната кочница мора да биде подигната. Ако возилото нема рачна кочница или таа е неисправна, возилото се обезбедува од поместување со ставање на соодветни подметки.

За време на пренесувањето на железничкото возило забрането е влегување и излегување од него.

Член 53

Со завртницата и преносницата на електричен погон можат да управуваат само за тоа одредени и обучени работници.

При употреба на резервниот рачен погон на завртницата односно преносницата, главниот електро прекинувач мора да биде исклучен и на него поставена плочка со натпис: „Не вклучувај — опасно!“.

г) Чистење, перење, дезинфекција, дезинсекција и дератизација на железничките возила

Член 54

Чистење, перење, дезинфекција, дезинсекција и дератизација на железничките возила по правило се врши на одредени места за чистење и перење на возилата, односно во технички и дезинфекциони станици и депоа и во согласност со прописите за безбедноста во железничкиот сообраќај и упатствата на железничката организација.

Член 55

Местото на кое се врши перење на возилата мора да биде бетонирани или поплочено заради одведување на нечистотијата и водата во канал кој е поврзан со посебна, неутрализациона јама.

Колосеците за чистење на железничките возила мора да се наоѓаат во зоната за маневрирање и од двете страни заштитени со пропишани сигнали.

Член 56

Забрането е надворешно чистење и перење на железничките возила под возниот вод кога тој е под напон, доколку млазот вода за перење може да досигне до тековниот вод.

Член 57

По извршената дезинфекција, дезинсекција и дератизација на железничките возила, дејството на овие средства на површините на кои е извршена таквата работа мора да се неутрализира со соодветни средства.

Ако помошните средства за чистење, перење, дезинфекција, дезинсекција и дератизација, (крпи, амбалажа, четки и сл.) станат неупотребливи, мора веднаш безбедно да се запалат или на друг начин уништат.

Член 58

Работниците кои обавуваат чистење, перење, дезинфекција, дезинсекција и дератизација на железничките возила мора за тие работи да бидат оспособени.

На работниците кои ги вршат работите од став 1 на овој член, покрај средствата и опремата за лична заштита при работа, задолжително им се

обезбедуваат и уреди за одржување на лична хигиена (купатила и сл.), како и средства за дезинфекција на телото по завршената работа.

Член 59

Пред да се пристапи кон чистење и перење на цистерните за превоз на запаливи и отровни течности, задолжително се проверува видот на запаливата односно отровната течност која се наоѓа во цистерната, заради избор на соодветно средство за чистење и перење и заради преземање на соодветни мерки за заштита при работа.

Чистење и перење на цистерните за превоз на запаливи и отровни течности се врши само на отворен простор, на место одредено за таа цел кое е поврзано со јама за собирање на таквите течности.

Член 60

Пред влегување во цистерната за превоз на запаливи и отровни течности, задолжително се преземаат следните подготвителни работи:

— се отстрануваат остатоците од опасната течност,

— се одредува степенот на експлозивноста односно отровноста на гасовите во цистерната.

Ако се утврди дека концентрацијата на штетните гасови во цистерната за превоз на запаливи и отровни течности ја преминува максимално дозволена концентрација утврдена со југословенските прописи и стандарди, работникот кој врши чистење и перење на цистерната мора да користи соодветна опрема и средства за лична заштита при работата (заштитна облека, заштитни обувки, маска за довод на воздух и др.).

Член 61

При чистењето на цистерните за превоз на запаливи и отровни течности, не смее да се внесува во внатрешноста на цистерната електричен уред или справа кои не се во т.н. „Ц“ изведба, како ни други уреди кои можат да предизвикаат искри.

Член 62

Перење и чистење на внатрешноста на цистерната за превоз на запаливи и отровни течности мора да го вршат најмалку три работника, од кои еден, врзан со јаже за заштитниот појас, работи во внатрешноста на цистерната, а другите двајца го држат крајот на јагето и ја следат работата во цистерната.

Заштитниот појас од претходниот став мора да биде така направен, во случај на потреба, работникот да може лесно да се извлече низ отворот на цистерната. Куката на јагето се поставува така на плеќите на работникот да не дозволи неповолно завртување на телото на работникот при извлекувањето од цистерната.

Работите и задачите од став 1 на овој член ги вршат работници кои се оспособени и запознати со опасностите кои можат да настанат при нивното обавување.

7. Работа на инсталации од висок напон на електрифицирани пруги

Член 63

Изведување и одржување на високонапонски инсталации на електрифицираните пруги се врши според прописите за електроенергетски постројки над 1 000 V.

Работите на контактната мрежа се обавуваат на начин утврден со прописите донесени врз основа на Законот за основите на безбедноста во железничкиот сообраќај.

Член 64

Работите на високонапонските инсталации, односно работите во зоната на опасноста, можат да се вршат само по исклучувањето на напонот и заземјувањето на инсталациите на кои се вршат работите.

При работа на контактната мрежа или на возниот вод, покрај исклучувањето на електричниот напон во возниот вод мора, делот од мрежата од двете страни да се заземји и заштити со сигнал кој има значење „стој“.

Член 65

На електрифицираните пруги е забрането:

1) обавување работи на отворени железнички возила, на покривот на електровлечното возило или на покривот од куќичката на машиновозачот на парната локомотива, односно на патничките и товарните вагони, на цистерните и други железнички возила кои стојат под контактната мрежа, ако возниот вод не е исклучен и прописно заземјен;

2) дотакнување (непосредно или посредно) до возните, напојните, обиколните водови и делови за нивно носење и прицврстување (столбови, конзоли, носечки жици, изолатори и др.), земањето на струја (пантографот), висечките или паднатите жици на далноводот, напојниот или возниот вод и другите делови на постројките, уредите и справите на електровлечните возила;

3) поливање со вода на возните и другите електрични водови;

4) гаснење на пожар со вода или пена во близина на напојни и возни водови, ако водовите се под напон;

5) допирање со голи раце или со неизолирани алатки телефонски водови или носечки односно заземни челични жици или метални јажина, кои се поставени паралелно со контактната мрежа односно возниот вод;

6) допирање со голи раце унесрекен работник кој е во контакт со дел од инсталациите под напон;

7) приоѓање кон металните столбови на делокругот и на контактната мрежа, односно наслонување или качување на нив за време на минувањето на возот или при вршење атмосферски празнења и други слични појави;

8) фрлање метални и други предмети на водовите, инсталациите, електричните уреди и другите делови на електричните постројки;

9) користење на метални мери и други долги метални предмети во близината на незаштитените електрични инсталации, уреди и справи кои се под напон;

10) влажнење на електричните столбови, шини и други метални делови од контактната мрежа;

11) користење експлозивно незаштитени електрични апарати и уреди наместо „Ц“ уреди, во погонските простории за електрична влека на местата каде се појавува експлозивна смеса на гасови;

12) влегување на неовластени лица во погонските простории за електрична влека (електровлечна подстанција постројки за секционирање и др.) и ракување на тие лица со електричните уреди; и

13) слагање на материјал до столбовите на контактната мрежа или околу нив.

Член 66

На станиците со колосек на кој се врши товаране и истоварање на возилата се поставува уред за исклучување на напонот од возниот вод. На таквиот колосек напонот се вклучува во возниот вод само за време на маневрирањето со електрична локомотива заради поставување на возилото за товаране односно за истоварање, а за тоа време работниците не смеат да се наоѓаат во зоната на опасност.

Член 67

Сите работи на електрифицираната пруга каде работниците можат да бидат непосредно или посредно изложени на опасност од удар на електрична струја од висок напон (товарање и истоварање со помош на дигалка, симнување мраз од возниот вод, мерење или преместување на шини, истовар од специјални товарни возила со високи страни и сл.), можат да се вршат дури по исклучување на напонот и заземјување на возниот вод.

Член 68

При обавување на работа во близина на возниот вод кој е под напон, работниците можат да се доближуваат до возниот вод само на оддалеченост пропишана за односниот напон и доколку меѓу работниците и возниот вод е поставена заштитна мрежа.

Работите од претходниот став се изведуваат врз основа на писмен налог на овластениот работник.

Член 69

Се забранува работа на покривите од станичните и други објекти во чија близина има водови под напон. На влезот од покривите на таквите објекти мора да се постави плоча со предупредување на опасност од висок напон.

Со обавување на работата на покривите на објектите од претходниот став може да се започне дури по исклучувањето на напонот и преземањето на соодветни заштитни мерки.

Член 70

Ако на колосекот се менува шина која служи како повратен вод, мора претходно да се обезбеди континуитет на повратниот вод на контактната мрежа.

Член 71

Градежен и друг материјал и предмети можат да се редат крај електрифицираната пруга само на прописно растојание од постројките под напон кое не може да биде помало од 5 метри мерено од најблиската ивица на материјалот односно предметот и постројката под напон.

8. Работа во електроенергетски постројки, електро-вечни потстанции и други разводни места на електрифицираните пруги

Член 72

На електроенергетските постројки, електровлечните потстанции, постројките за секционирање и другите разводни места на електрична енергија на електрифицираните пруги, работата може да се обавува само доколку делот од постројките на кој се работи не е под напон и ако се преземени соодветни мерки на заштита.

Член 73

Влезната врата на просториите на електровлечната потстанција и на просториите за секционирање мора да се отвораат од надворешна страна со клуч, а од внатрешна страна само со квака.

Вратата од претходниот став мора да се отвора во правец на излезот.

Член 74

Голите проводници и останатите делови на постројките под висок напон во просториите на електровлечната потстанција и на постројките за секционирање односно на другите разводни места поставени на помала висина од предвидената со прописот се заштитуваат со мрежести огради.

Влегување во оградите од претходниот став е дозволено само по исклучување на електричниот напон во постројката.

Член 75

Работите околу поправката на постројките од висок напон во просториите на електровлечната подстанција и на постројките за секционирање ги вршат најмалку два работника, од кои едниот работи, а другиот интервенира во случај на опасност.

Член 76

Во просториите со разводни или расклопни уреди од висок напон на електровлечната подстанција и на постројките за секционирање, може да работи само еден работник кој не смее да влегува во просторот заштитен со ограда.

Доколку на уредите од претходниот став се појави дефект, работникот кој ракува со командите должен е за дефектот да го извести одговорниот работник за одржување и поправка на постројките.

Член 77

Во просториите на електровлечната потстанција и на постројките за секционирање и на другите разводни места металните делови кои не се под напон, се заземјуваат.

Врзувањето на справата за заземјување на металните делови од став 1 на овој член, се врши само со помош на посебни навртки.

Член 78

На одделни Келии од електровлечната потстанција и на постројките за секционирање, со посебни плочки се означува припадноста на Келијата.

Во командната просторија мора на видно место да се истакне еднополната шема на постројките.

Ако се работи на линиите задолжително на командната рачка на раставувачот или прекинувачот се поставува плоча со натпис: „Не вклучувај — се работи на линијата“.

Член 79

Каналите на подот на електровлечната потстанција и постројките за секционирање, во кои се положени кабли за висок напон, се покриваат со метален лим кој е заземјен. Металниот лим мора да биде покриен со покривка изработена од изолациски (не-спроводен) материјал.

Замена на електричните осигурачи за висок напон се врши само при исклучен напон и со помош на посебни изолирани клешти.

9. Одржување на пругите

Член 80

При работа на пруги и на објекти во непосредна близина на колосеците (свртници, столбови, помошни објекти и др.), мора да се преземат соодветни мерки за заштита при работа.

При одржувањето на пругите и пружните постројки на електрифицираните пруги работниците можат да работат на колосекот, постројките и објектите долж пругата во висина до 3 метри над горната ивица од шините.

При обавување на работите од претходниот став забрането е да се користи алат во зоната на опасноста до 2 метра од деловите под напон.

Член 81

Работата во тунелите се изведува според посебни упатства, кои во зависност од специфичноста на тие работи ги пропишува железничката организација.

Член 82

Мерките за заштита кои се применуваат за предупредување на машиновозачот за местото на кое се изведуваат работите на пругата, како и за најава на возовите кои наидуваат заради заштита на работниците, мора да одговараат на прописите за железничкиот сообраќај и сигнализација.

Ако тоа го бараат месните прилики и другите услови на работилиштето (опасни кривини, недоволна видливост и прегледност, густина на сообраќајот, голема должина на работилиштето, видот на работите, голем број на работници на пругата, видот и бројот на средства за работа, годишното време, периодот на денот или нокта, бројот на колосеците, брзината на движењето на возовите без ограничување и др.), покрај мерките за заштита при работа наведени во претходниот став на овој член и во член 80 од овој правилник, мора да се постават чувари на двете страни од работилиштето на пругата кои со догворени звучни сигнали ќе го најавуваат доаѓањето на возовите.

Чуварите од претходниот став се поставуваат на места од кои ќе имаат најдобра прегледност на доаѓањето на возовите односно нивно забележување на што поголема оддалеченост.

Знаците за наидување на возовите кои ги даваат чуварите со звучен сигнал се поставуваат така да допрат до најодалечениот работник на работилиштето.

Пред почетокот со работа на пругата се проверува исправноста на звучниот сигнал.

Член 83

За работите на пругата мора да се известат благовремено соседните железнички станици. Помеѓу

работилиштето и соседните железнички станици треба по потреба да се воспостави телефонска или друга погодна врска.

Член 84

Кога на отворената пруга или на железничката станица се обавуваат градежни работи минирање, поставување метални конструкции или други работи, се применуваат мерките за заштита при работа кои се пропишани за таквите работи со посебни прописи.

При градежното или геодетското снимање на електрифицираните пруги, односно на колосеците во станиците и на околниот терен, се употребуваат само мерни траки од материјал кој не е електроспроводлив.

Член 85

Кога работите се обавуваат на пруга во тунел мора да се обезбеди соодветно осветлување во согласност со југословенските стандарди.

На работникот кој ја обиколува пругата во тунелот мора да му се обезбеди рачна акумулаторска светилка.

Член 86

Работите на засолништата (ниша) и приодите кон засолништата во тунелите се премачкуваат со бела рефлектирачка боја во форма на линии широки најмалку 10 см.

Член 87

Сигналните знаци, со кои ноќе се означува работата на пругата се премачкуваат со рефлектирачки бои.

Член 88

Со работа на свртниците и на колосеците може да се започне дури по преземање на посебни мерки за заштита со кои се обезбедуваат работниците од возила во движење.

10. Работа на сигнално безбедносните и телекомуникационите уреди

Член 89

На изградба, монтажа, реконструкција и одржување на сигнално-безбедносните и телекомуникациските уреди и постројки (во натамошниот текст, СБ уреди и ТК уреди), како и на електричните уреди од висок напон кои се во состав на тие уреди се распоредуваат само работници оспособени за обавување на тие работи.

Член 90

Пред почеток со работа на СБ и ТК уредите чие функционирање може непосредно да влијае на безбедноста на работниците и на железничкиот сообраќај мора претходно да се обезбеди одобрување за почеток со работа на таквите уреди.

По завршетокот на работата од став 1 на овој член и доведувањето на уредите во исправна состојба, работникот кој ја извршил работата мора за тоа да го извести лицето кое го издало одобрувањето за работа.

Член 91

Пред отпочнување со работа на столбовите од воздушно-телекомуникациските линии мора да се провери стабилноста на столбот и по потреба да се преземат мерки за заштита од паѓање од столбот, од допир со материјалот со која е импрегниран столбот, или од допир со водовите за висок напон, од празнење на статичкиот електрицитет и слично.

Член 92

При работа на одржување на подземните кабли и акумулаторските батерии мора да се преземат мерки на заштита за отстранување на експлозивните гасови и на другите гасови штетни по здравјето кои се насобрани во каналите со кабли односно во просториите со акумулаторски батерии.

Член 93

При работа на одржување на СБ и ТК уредите на електрифицираните пруги, покрај мерките од член 89 и 92 на овој правилник, мора да се спроведат и мерки на заштита од удар на висконапонска елек-

трична струја, (употреба на изолирани алати, одржување на пропишано растојание од водовите заземјување на СБ и ТК уреди односно постројки, обезбедување на опасните места кои работникот може при работа да ги допре, поставување табли за предупредување и др.).

III. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 94

Железничките и други организации се должни на постоечките железнички објекти да го обезбедат осветлувањето од член 9 до 12 на овој правилник во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 95

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Бр. 03-2107

16 ноември 1988 година
Скопје

Претседател

на Републичкиот комитет за труд,
здравство и социјална политика,
проф. д-р Тито Беличанец, с. р.

3.

Врз основа на член 12 од Законот за заштита при работа („Службен весник на СРМ“ бр. 17/87), Републичкиот комитет за труд, здравство и социјална политика по прибавено мислење од Сојузот на синдикатите на Македонија и Стопанската комора на Македонија, на седницата одржана на 16 ноември 1988 година, донесе

П РА В И Л Н И К ЗА ЗАШТИТА ПРИ РАБОТА ПРИ МЕХАНИЧКА ПРЕРАБОТКА И ОБРАБОТКА НА ДРВО И СЛИЧНИ МАТЕРИЈАЛИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат посебни мерки за заштита при работа при механичката преработка и обработка на дрво и слични материјали.

Под слични материјали во смисла на овој правилник се подразбираат сите видови на дрвни плочи сврзани со синтетички и минерални материи, како што се: иверица, влакнатица (екстратврда, тврда, полутврда и изолациона), фурнирската плоча (шпер плоча), столарската плоча (панел плоча), оплеменетата иверица и влакнатица, декоративните ламинати, плочи од плута, брикети од дрво, како и други материјали кои се обработуваат со машините за механичка преработка и обработка на дрвото.

Член 2

Одредбите на овој правилник се однесуваат на организациите на здружен труд (во натамошниот текст: организации) и на работните луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд и средства на трудот во сопственост на граѓани (во натамошниот текст: работодавачи), кои вршат работа на механичка преработка и обработка на дрвото и сличните материјали како и на организациите кои проектираат средства на трудот за механичка преработка и обработка на дрвото и сличните материјали односно на организациите кои проектираат, градат и реконструираат инвестициони објекти во кои се вршат работи на механичка преработка и обработка на дрво и слични материјали.

II. ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ

1. Заеднички одредби

Член 3

Просториите во кои се сместени машините за преработка и обработка на дрвени и слични матери-

јали мора да имаат изграден систем за општа и посебна вентилација со која се обезбедува вшмукување на пилевината, дрвната и друга прашина, плинот, чадот и другите загадувања на воздухот, така да нивната концентрација биде под максимално дозволена граница пропишана со југословенските стандарди.

Член 4

Системот за посебна вентилација и одвод на прашина од орудијата за работа мора да биде поврзан со уредот за вклучување на орудијата во работа така да орудието за работа не може да се стави во погон ако системот за отпрашување не е вклучен.

Член 5

Во работните простории и простори каде што со самоуправниот општ акт за заштита при работа е утврдена забрана за пушење, користење на отворен пламен и вжарени предмети, мора да се истакнат знаци за предупредување и опасност.

Член 6

Стовариштето на трупци и дрвена граѓа на кое работата се одвива ноќе, мора да биде осветлено со општо осветлување со јачина од најмалку 75 лукса.

Зависно од сложеноста и специфичноста на процесот на работата која се врши ноќе, на работните места, покрај општото осветлување треба да се обезбеди и функционално осветлување.

Член 7

Сите места на кои може да дојде до паѓање на работниците во длабочина како што се базените, дупките, каналите и сл., мора да се оградат, а при ноќна работа и да се осветлат со светла чија јачина не е помала од 30 лукса.

Со безбедна ограда мора да се оградат и местата на кои се сместени нагривувачки и отровни материи и други опасни супстанции.

Местата од став 1 и 2 на овој член мора да се означат со соодветни знаци за предупредување и опасност.

Член 8

Работите во загрозените простории и простори, како што се базените, каналите, јамите, спремиштата за опасни материи, струготини и други отпадоци, мора да ги вршат најмалку два работника од кои еден работник мора да ја обезбедува работата на другиот работник кој врши работи во загрозениот простор.

Член 9

Пред обработката на дрвото и другите слични материјали мора да се провери и отстрани од нив секаков вид на метални предмети.

Член 10

Со машините за преработка и обработка на дрво и слични материјали можат да ракуваат само оние работници кои се оспособени за обавување на тие работи на безбеден начин.

Член 11

Деловите на машините кои се движат, освен резните алати и транспортните траки, мора да бидат оградени од сите страни.

Член 12

Рачните алати на механизирани погон мора да имаат уред за запирање со кој се запира погонот при испуштање на алатот од рацете на работникот.

Член 13

Отстранување на иверки, струготини и други отпадоци за време на работата на машината може да се врши само ако е тоа предвидено со технолошкиот процес на работата и со помош на посебни средства како што се метлици, четкици, лопатици, издувуваче со компримиран воздух и сл.

Член 14

При обработката на куси и тесни парчиња мора да се употребуваат посебни помошни направи за нивно потискање и придржување.

Член 15

На машината треба да бидат поставени само оние алати кои се користат за одредена технолошка обработка на материјалот.

Прицврстување и вадење на алатот од машината може да се врши само со помош на соодветни средства за таа намена и во согласност со упатството за ракување и одржување на машината.

2. Заштита при работа на поедини машини**Работа со гатери****Член 16**

Со работа на гатерот не смее да се почне пред да се провери целокупната состојба на гатерот и околу него, а особено состојбата на пилите и на сите заштитни справи како и присуството на работници во опасната зона на гатерот, која мора да биде видно означена.

Гатерот мора да има вграден звучен сигнал со кој се објавува почетокот на работата на машините.

Член 17

Отворите низ кои минуваат подвижните делови на гатерот мора да бидат оградени со цврста заштитна ограда во висина која не може да биде помала од 1,20 м.

Кај хоризонталните гатери, ојниците и замаецот мора да бидат оградени, а рамот обезбеден од испаѓање.

Член 18

Противтеговите на гатерот мора да бидат поставени така да се оневозможи нивно превртување при работата на гатерот.

Член 19

При излегување од гатерот, краевите на трупците мора да се обезбедат така да не дојде до нивно подигање или спуштање.

Во транспортерот односно на гатерската количка, подебелата страна од трупот се поставува однапред.

Член 20

Забрането е отстранување на заглавените краешници и на другите предмети додека гатерот е во движење.

Кружни пили (циркулари)**Член 21**

Листот на кружната пила, над и под работната маса мора да биде покриен со заштитна справа, освен оној дел со кој непосредно се сече.

Заштитната справа од став 1 на овој член мора да биде прицврстена така да за време сечењето не може да се поместува надолжно ниту вертикално на листот на пилата.

Рачните кружни пили мора да имаат подвижна заштитна справа која при празен од, го покрива целиот раб на листот од пилата.

Член 22

Заштитната справа на листот на кружната пила мора да биде поставен така да не ја смалува видливоста на сечењето, но најмногу до 6 мм над предметот кој се обработува.

Ако предметот кој се обработува е неравен, заштитната справа се поставува во висина според највисокиот дел на предметот.

Член 23

Уредот за подигање и спуштање на листот на кружната пила и заштитната капа мора да се вградат според упатствата на производителот, така да се овозможи безбедна работа на работниците.

Член 24

При сечењето на материјал кој во текот на обработката може да се поместува или врти, мора да се користи справа за спречување на поместувањето односно превртувањето на материјалот.

Член 25

Шириката на отворот каде се движи кружната пила мора да биде за 1—3 мм. поширок од ширината на заштите на пилата.

Член 26

Дебелината на разделниот клин на масата на кружната пила мора да биде помала од ширината на резот, а најмалку за 1/4 поголема од дебелината на листот на пилата.

Разделниот клин мора да биде поставен така да врвот не му биде понизок од дното на највисокиот заб на пилата.

Разделниот клин мора да биде подеднакво оддалечен од врвовите на заштите на пилата.

Оддалеченоста од претходниот став на овој член не смее да биде поголема од 10 мм, ниту помала од 3 мм.

Член 27

Ако на кружната пила се користат листови на пила со различни димензии (различен пречник), мора да се постават разделни клинови со соодветна димензија и со можност за хоризонтално и вертикално местење и безбедно зацврстување, во согласност со барањата утврдени во член 26 на овој правилник.

Член 28

Кружните пили со повеќе листови и со автоматско поместување на материјалот, мора да имаат уред за заштита од повратен удар.

Деловите во заштитната справа против повратниот удар на отфрлениот материјал не смеат да бидат од мек или крут материјал, а нивната ширина не смее да биде поголема од 10 мм.

Член 29

Потисните валци за автоматско поместување на материјалот на кружната пила мора да бидат заштитени со цврст оклоп.

Член 30

Листот на кружната пила со нишалка мора да биде покриен со цврста заштитна капа до висина на сечењето.

Член 31

Кружните пили за поткратување на трупците мора да бидат заштитени со подвижна заштитна капа која го ослободува листот на пилата само до висината која одговара на дебелината на трупот кој се сече.

Член 32

Подвижните кружни пили за сечење на огревно дрво мора да имаат подвижна маса или подвижен јарец.

Уредите од став 1 на овој член мора по секое сечење да се враќаат во првобитна положба.

Кај подвижните кружни пили за сечење на огревно дрво, заштитата на листот на пилата мора да биде изведена како и кај другите кружни пили.

Член 33

Ако кружната пила во текот на работата ја опслужуваат два работника, пилата мора да има од задната страна изведено печуркаста типка за брзо запирање.

Лентести пили**Член 34**

Листот на лентеста пила мора да биде покриен со заштитен оклоп по целата должина, освен делот со кој се сече, најмногу до 6 мм над предметот кој се обработува.

Заштитниот оклоп мора на безбеден начин да го спречува исконкувањето на листот на пилата или негови делови.

Член 35

Рачно дотерување на водилицата на листот на лентеста пила може да се врши само додека пилата не е во работа.

Член 36

Подвижната заштитна справа на листот на пилата, од оклопот на водечкото тркало на листот на пилата до предметот на обработката, мора да биде така изведена за да може безбедно да се поставува и механички прицврстува.

Член 37

При сечењето на нерамен материјал мора да се користат уреди за спречување на вртењето односно превртувањето на материјалот за време на обработката.

Рамналки**Член 38**

Држачите на ножевите од рамналките мора да имаат тркалезна форма.

Член 39

Површината на тркалезниот нож на која не се сече мора да биде покриена со соодветна неподвижна справа.

Член 40

Водечкиот рамнач мора да биде изработен од едно парче, глатко, во висина која мора да изнесува најмалку половина од дебелината на материјалот кој се обработува.

Рендалки**Член 41**

Стандардните рендалки, комбинирани рендалки и рендалките со вградени валци, на својата влезна страна мора да имаат справа за заштита од повратен удар.

Деловите (членците) на заштитната справа од став 1 на овој член не смеат да бидат пошироки од 15 мм, а нивното меѓусебно растојание не смее да биде поголемо од 0,5 мм. Тие треба да се поставени така да можат да се поместуваат само во правец на предметот кој се обработува.

Член 42

Заштитните капи на рендалките над оската со ножевите, мора од сите страни да ги покриваат влезните и излезните валци за поместување (повлекување).

Член 43

На четвоространите и повеќестраните фазонски рендалки, оската и главата со ножевите, мора да се заштитени од сите страни со соодветен оклоп.

Член 44

Специјалните рендалки за изработка на летви мора да имаат заштитна справа за спречување на повратниот удар.

Член 45

Кај кружните рендалки и ротационите машини за сечење на фурнир, делот од плочата кој не се користи мора да биде покриен со заштитна справа.

Ако материјалот за обработка се води до ножевите со помош на стегалки прицврстени на самата машина, работ на плочата мора да се заштити со соодветна справа.

Член 46

Кај рендалките за стапови, главата мора да биде покриена со заштитна справа.

Член 47

Кај рендалките за дрвна волна, замаецот и ојницата мора да бидат заштитени со цврста ограда. Носачот на ножевите мора да биде обезбеден од испаѓање, а ојницата од префрлување.

Пили трупчарки**Член 48**

Пилите трупчарки мора да бидат изведени на ист начин како и лентестите пили.

Член 49

Движењето на количката со трупци, односно со други предмети за сечење — режење, мора да биде обезбедено со автоматско вклучување, а во крајна

положба мора да бидат вградени механички гранични со одбивници од еластичен материјал.

Просторот околу количката за трупци мора да биде ограден.

Член 50

Носачите и држачите на трупците односно на другите предмети за сечење мора да бидат изведени така да не можат да дојдат во допир со листот на пилата.

Член 51

При вклучувањето во работа на доведниот транспортер за трупци од стовариштето до количката, мора да се обезбеди врска со звучен сигнал.

На местото за довод на трупците на транспортерот мора да биде изведен еден или повеќе прекинувачи во облик на печурка за брзо запирање на транспортерот.

Машини за длабење дрво (глодалки)**Член 52**

На глодалката не смее да се употребува оскиниот продолжеток — трн, без употреба на горно лежиште, освен ако тоа го допушта производителот во согласност со конструкцијата на машината.

Член 53

Ако производителот на машината не предвидел поинаку, обработката на материјалот може да се врши само со тркалести глави — држачи на ножевите.

Член 54

Ротациониот алат со или без водилица мора да биде заштитен со соодветна заштитна справа.

Главата на глодалката со ланец мора да биде покриена со заштитен оклоп до најниската положба.

Заштитниот оклоп не смее да го допира ланецот од страната на водилицата.

Член 55

Предметот на обработката не смее да се придржува со рака, туку мора да биде прицврстен со држач.

При обработката на дрво со неправилен облик, мора да се користи справа за водење на дрвото.

Сечење на фурнир**Член 56**

Механизмот за пуштање во погон на ножевите од машината за сечење фурнир мора да биде изведен така да може да се пушти во работа само со истовремено вклучување на две склопки.

Склопките од став 1 на овој член мора да бидат вградени така да можат да се вклучат само со истовремена употреба на двете раце.

Член 57

Ножиците за сечење на фурнирот со потисен стап мора да бидат изработени така да ножот и потисниот стап, по сечењето (по направениот рез) се запираат најдоцна во горна положба.

Член 58

Механизмот за ставање во движење на ножиците мора да биде дотеран така да ножот може да се стави во функција само со двете раце или на друг подобен начин со кој се обезбедува сигурна работа на работниците.

Ако на исти ножици работат истовремено два или повеќе работници, за секој од нив мора да постои одделен дворачен механизам.

Дворачниот механизам од став 2 на овој член мора да биде конструиран така да работниците не можат да работат еден без друг.

Член 59

Ако управувањето со работата на ножиците не е дворачно туку еднорачно, ножно или автоматско, потребно е, пред ножот или држачот на предметот

за сечење, да се изведе цврста заштита со отвор (влез) за предметот што се сече.

Член 60

Ножиците кои немаат справа за автоматско до-
давање на материјалот, а работат континуирано, мо-
ра да имаат заштитна справа која спречува раката
на работникот да дојде во опасниот простор на но-
жот.

Точила (брусеви)

Член 61

Подвижните и неподвижните валци на цилин-
дричните точила како и лентата за точење мора да
се заштитени по целата должина од случаен допир
со телото на работникот.

Член 62

Кај точилата во облик на чинија и кај другите
точила, делот од плочата за точење и нејзината иви-
ца што не се употребува мора да биде заштитен со
оклоп, а работната маса мора да биде приближена
што повеќе до плочата за точење.

Член 63

Кај точилата на лента, мора, на погонското и во-
дечко коло на лентата за точење да се изведе заш-
титна справа со вграден механички систем за вси-
сување на прашина која настанува од точењето.

Комбинирани машини за обработка дрво и слични материјали

Член 64

За комбинираниите машини за обработка на дрво
и слични материјали, на кои се обавуваат повеќе
работни операции, се применуваат правилата за заш-
тита при работа пропишани за секоја поединечна
работна операција.

Член 65

При работа со комбинирана машина, алатите на
машината кои не се користат мора да се заштитат
или симнат.

Машини за нанесување лепак

Член 66

Валците на машините за нанесување лепак мора
да бидат заштитени.

При рачното перење на валците тие мора да
се запрат и максимално раздалечат, како не би
дошло до вклучување на рацете.

3. Заштитни мерки при површинска обработка на дрвото со бојење и лакирање

Член 67

На просториите, машините и уредите за повр-
шинска обработка на дрвото со нанесување, мачкање
или прскање на бои, лакови и други средства кои
содржат опасни и штетни материи по здравјето, се
применуваат посебни прописи со кои е регулирана
предметната материја.

4. Заштитни мерки при складирање и редење на сечениот материјал

Член 68

Групци, штици, летви и друг сечен материјал
може да се реди (насложува) само на рамен терен,
исчистен од други материјали кои пречат при ра-
ботата.

Наслаганиот материјал мора да биде стабилен,
а преминот меѓу наслагите (камарите) не може да
биде помал од 1,5 м.

Член 69

Ако редењето на дрвната граѓа се врши рачно
со помош на платформа, висината на наслагата мо-
же да биде најмногу до 4 м.

Ако работата се обавува на механички начин, ви-
сината на наслагата мора да одговара на техничките
карактеристики и можности на механизираниот сред-
ство.

Член 70

Симнувањето на дрвната граѓа од наслагата мора
да биде постепено одозгора кон долу.

Забрането е извлекување на одделни парчиња од
дното или од средината на наслагата.

III. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Член 71

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од
денот на објавувањето во „Службен весник на Соци-
јалистичка Република Македонија“.

Бр. 08-1152

16 ноември 1988 година

Скопје

Претседател

на Републичкиот комитет за труд,
здравство и социјална политика,
проф. д-р Тито Беличанец, с. р.

4.

Врз основа на член 103 од Законот за насочено-
то образование („Службен весник на СРМ“ бр. 16/85,
29/86 и 7/88), Републичкиот педагошки совет, на сед-
ницата одржана на 20 декември 1988 година, донесе

У П А Т С Т В О

ЗА ПОСТАПКАТА ЗА ПРИМЕНУВАЊЕ НА ПЕДА- ГОШКИТЕ МЕРКИ ЗА УЧЕНИЦИТЕ ВО УЧИЛИШ- ТАТА ЗА СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Пофалби и награди можат да се доделуваат
на одделни ученици, група ученици и цели паралел-
ки, години, образовни профили и насоки во учи-
лиштето за средно образование за постигнати зна-
чајни резултати во учењето, образовно-работната
практика, слободните активности и другите форми на
општествениот и културниот живот во училиштето и
надвор од него, примерен однос кон другарите, лу-
ѓето и заедницата и сите други облици на хумано
постапување. Пофалби и награди на учениците мо-
жат да доделуваат стручните и самоуправниите орга-
ни и тела во училиштето, а иницијатива за доделува-
ње пофалби и награди можат да покренуваат учени-
ците. основната организација на ССМ, раководителот
на паралелката, наставниците, стручните органи и
тела и други субјекти во училиштето и надвор од
него.

Пофалбите и наградите можат да бидат усно
искажани, писмено оформени или пак во форма на
посебно отпечатени пофалници, а наградите нај-
често треба да бидат во книги, разни прибори и дру-
ги средства, а можат да бидат и во соодветен пари-
чен износ, при што мора да се води сметка за нив-
ната правилна одмереност на можните воспитни
ефекти.

Пофалбите и наградите, независно од нивниот
карактер, се соопштуваат јавно. Зависно од ефектите
што се сакаат да се постигнат, јавното соопштение
може да биде пред учениците на паралелката, годи-
ната, насоката или целото училиште.

2. Применувањето на педагошките мерки писме-
на опомена, опомена пред отстранување и отстрану-
вање од училиштето за средно образование спрема
учениците во училиштата за средно образование се
врши според одредбите на Законот за насоченото
образование, достигнувањата на педагошката наука, ова
упатство и статутот на организацијата за средно
образование.

3. При применувањето на педагошките мерки од
точка 2 на ова упатство, треба да се земат предвид
сите околности што влијаеле во развитокот и формира-
њето на ученичката личност, а за учениците со
пречки во психофизичкиот развој треба да се води
сметка педагошките мерки да одговараат и на видот
и степенот на попреченоста на ученикот.

4. За разлика од пофалбите и наградите кои се доделуваат индивидуално или колективно, педагошките мерки писмена опомена, опомена пред отстранување и отстранување на ученикот од училиштето за средно образование, можат да се применуваат само индивидуално, со претходно проучување на околностите кои довеле до непожелни појави во неговото поведение. Проучувањето на околностите го организира и непосредно го води раководителот на паралелката сам или со помош на други лица кои се во состојба да придонесат за здобивање на поцелосни сознанија за случајот и поправилно одмерување на педагошката мерка.

Педагошките мерки, од точка 2 на ова упатство се применуваат за неодоговорен однос кон учението, неоправдано отсуство од наставата, нехуман и некултурен однос кон учениците и наставниците, недолично поведение во училиштето и надвор од него, немарен однос кон општествениот имот и сите други облици на поведение што се спротивни на социјалистичкиот морал.

Бројот на неоправданите изостаноци, што ги утврдува училиштето за средно образование, за кои се применува педагошката мерка отстранување од училиштето за средно образование, би требало да изнесува околу 30 изостаноци.

5. Пред донесување на одлуките за примена на педагошките мерки се разговара со ученикот, а потоа се разговара и со лицата што самиот тој ги предлага, а по потреба се разговара и со други лица, но задолжително и со претставници на ученичката заедница. Разговорот го води комисија составена од претседател и два члена, од кои едниот е раководител на паралелката, а другиот претставник на ученичката заедница на паралелката од која е ученикот. Претседателот на Комисијата треба да биде лице од педагошко-психолошко-социјалната служба, или пак некој од наставниците што изведува настава во паралелката од која е ученикот и што добро го познава истиот.

Раководителот на паралелката води исцрпни белешки од разговорите кои потоа ги оформува во посебен записник.

6. Пред применувањето на педагошката мерка спрема учениците во училиштата за средно образование, органот што е надлежен да ја примени мерката го консултира и мислењето на педагогот, психологот или социјалниот работник во училиштето, а во специјални и исклучителни случаи се консултира и мислењето на лекар специјалист.

7. При применувањето на педагошките мерки не смее да се навредува личноста на ученикот.

8. Применетите педагошки мерки детално се објаснуваат со цел истите да бидат наполно разбирливи за учениците спрема кои се применуваат и за сите други ученици. Педагошката мерка се соопштува пред учениците во паралелката во која ученикот учи, а може да се соопшти и пред сите ученици во училиштето за средно образование ако така одлучи органот определен со статутот на училиштето.

9. Сите применети педагошки мерки се забележуваат во документацијата на училиштето за средно образование.

10. Со денот на влегувањето во сила на ова упатство престанува да важи Упатството за видот, постапката и начинот на применување на педагошките мерки за учениците во организациите на средно образование („Службен весник на СРМ“ бр. 34/80).

11. Ова упатство влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Бр. 03-219/1

20 декември 1988 година

Скопје

Републички педагошки совет
Претседател,
проф. д-р Владо Картов, с. р.

5.

Врз основа на член 77 став 4 од Законот за насоченото образование („Службен весник на СРМ“ бр. 16/85, 29/86 и 7/88), Републичкиот педагошки совет, на IV-та седница, одржана на 20 декември 1988 година, донесе

КАЛЕНДАР ЗА ОРГАНИЗАЦИЈА НА УЧЕБНАТА ГОДИНА ЗА УЧИЛИШТАТА ЗА СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 1

Со овој календар се утврдува организирањето на учебната година во училиштата за средно образование по програмски целини, наставна година, полугодина и други форми на воспитно-образовната дејност и ученички одмори.

Член 2

Учебната година во средното образование, по правило почнува на 1 септември, а завршува на 31 август следната година.

Наставната година во училиштата за средно образование, по правило, почнува на 1 септември, а завршува на 30 јуни.

Наставата во училиштата за средно образование се остварува до 10 јуни во годината.

Наставата во последната година од образованието за трет и четврт степен завршува на 25 мај.

Член 3

Училиштата за средно образование во времето од 10 до 30 јуни и од 15 до 20 август организираат настава (дополнителна и подготвителна), консултации и други форми на помош за учениците кои треба да полагаат поправни и други испити.

Член 4

Воспитно-образовната работа за учениците се организира во текот на целата работна недела вклучувајќи ја и саботата.

Член 5

Во текот на наставната година во училиштата за средно образование треба да се остварат најмалку 190 работни денови за учениците, вклучувајќи во нив најмалку 10 работни саботи.

Член 6

Доколку училиштата за средно образование, од која и да било причина, не го остварат вкупниот број на часови предвидени со плановите и програмите за воспитно-образовната дејност во текот на наставната година во која се остварува наставата, работата ја продолжуваат додека не го остварат нереализираниот број на часови.

Член 7

Наставата што се организира по барање на организации на здружениот труд може да отпочне во секое време во текот на календарската година, а завршува со остварувањето на планот и програмата за воспитно-образовната дејност.

Член 8

Наставата во училиштата за средно образование се изведува, по правило, во петдневна работна недела.

Член 9

Наставната година ја сочинуваат две полугодина — прво и второ полугодие.

Член 10

Образовно-работната практика за учениците се остварува во текот на учебната година.

Времето на организирањето и начинот на извршувањето на одделни видови образовно-работната практика се остварува во зависност од специфичноста на образовниот профил.

Динамиката за реализација на образовно-работната практика се утврдува со годишната програма за работа на училиштето.

Образовно-работната практика на учениците се изведува под непосреден увид на наставникот.

Член 11

Практичната настава, по правило се вклопува во редовниот распоред на часовите, професионалната практика се изведува во повеќедневно блок траење, а феријалната практика се изведува за време на летниот одмор на учениците.

Член 12

Ученичките одмори се организираат во текот на учебната година и тоа како зимски и летен одмор за учениците.

Член 13

Зимскиот одмор за учениците од средното образование се организира и користи во траење од 15 дена во времето од 10 јануари до 20 февруари.

Времето на користење на зимскиот одмор за учениците го определува Собранието на општината единствено за сите училишта за средно образование на своето подрачје.

Член 14

Летниот одмор за учениците од средното образование се организира и користи, по правило од 11 јуни до 31 август.

Времетраењето на летниот одмор за ученикот е условено од остварувањето на обврските што се предвидени со планот и програмата за воспитно-образовната дејност и годишната програма за работа на училиштето.

Член 15

Одредбата од член 2 став 4 на овој календар, се применува за учениците кои образованието го отпочнуваат во учебната 1989—1990 година.

Член 16

Со денот на влегувањето во сила на овој календар престанува да важи Календарот за организација на учебната година („Службен весник на СРМ“ бр. 34/80).

Член 17

Овој календар влегува во сила осмиот ден од денот на неговото објавување во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Дел. бр. 03-220/1

20 декември 1988 година

Скопје

Републички педагошки совет
Претседател,
проф. д-р Владо Картов, с. р.

ОПШТИ АКТИ НА САМОУПРАВНИТЕ ИНТЕРЕСНИ ЗАЕДНИЦИ

РЕПУБЛИЧКА ЗАЕДНИЦА ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

1.

Врз основа на член 16 став 1 алинеја последна од Статутот на Републичката СИЗ за здравствена заштита („Службен весник на СР Македонија, број 33/85), Собранието на Републичката СИЗ за здравствена заштита на седницата од 26 декември 1988 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ОСЛОБОДУВАЊЕ ОД ОБВРСКАТА ЗА ПЛАЌАЊЕ НА ПРИДОНЕС ЗА СОЛИДАРНО ОСТВАРУВАЊЕ НА ЗАДОЛЖИТЕЛНИТЕ ВИДОВИ НА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ВО РЕПУБЛИЧКАТА САМОУПРАВНА ИНТЕРЕСНА ЗАЕДНИЦА ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ВО 1988 ГОДИНА

I

Се ослободуваат од обврската за плаќање на придонес за солидарно остварување на задолжителните видови на здравствена заштита по стапка од 0,15% од основицата на бруто личниот доход, работниците во Земјоделско-индустрискиот комбинат „Пелагонија“ — Битола.

II

Одлуката влегува во сила од денот на донесувањето, а ќе се применува од 1 јануари 1988 година до 31 декември 1988 година.

III

Оваа одлука ќе биде објавена во „Службен весник на СРМ“.

Бр. 08-2403/1

26 декември 1988 година

Скопје

Претседател

д-р Кирил Апостолов, с. р.

2.

Врз основа на член 118 став 2 од Законот за здравствена заштита („Службен весник на СРМ“ бр. 10/83) и член 16 став 1 последна алинеја од Статутот на Републичката самоуправни интересна заедница за здравствена заштита — Скопје, Собранието на Републичката самоуправни интересна заедница за здравствена заштита, на седницата одржана на 1 ноември 1988 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА УТВРДУВАЊЕ ВИСИНАТА И НАЧИНОТ НА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ СРЕДСТВА ЗА СОЛИДАРНО ОСТВАРУВАЊЕ НА ЗАДОЛЖИТЕЛНИТЕ ВИДОВИ НА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО НА СР МАКЕДОНИЈА ЗА 1989 ГОДИНА

Член 1

Висината и начинот на обезбедување на средства за солидарно остварување на задолжителните видови на здравствена заштита на населението на СР Македонија за 1989 година, што се обезбедуваат во Републичката самоуправни интересна заедница за здравствена заштита — Скопје, се утврдува на 0,15% од основицата на бруто личниот доход и другите лични примања на работниците во самоуправните организации и заедници и работите луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд со средства во сопственост на граѓаните и работните луѓе што вршат самостојна професионална дејност што се зема како основица за пресметување и плаќање на придонес за здравствена заштита.

Член 2

Средствата од член 1 на оваа одлука се пресметуваат и уплатуваат при исплатата на личниот доход како и другите придонеси од личниот доход и истите се валоризираат согласно дозволеният пораст на средствата за здравствена заштита во тековната година.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден по објавувањето во „Службен весник на СРМ“, а ќе се применува од 1 јануари 1989 година.

Бр. 08-2000/1

1 ноември 1988 година

Скопје

Претседател

д-р Кирил Апостолов, с. р.

3.

Врз основа на член 18 став 1 алинеја 2 од Статутот на Републичката самоуправни интересна заедница за здравствена заштита („Службен весник на СРМ“ бр. 33/85), Собранието на Републичката самоуправни интересна заедница за здравствена заштита — Скопје, на седницата на Соборот на делегатите на корисниците на услуги — работници од 26 декември 1988 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА УТВРДУВАЊЕ НА НАЈНИСКИОТ ИЗНОС НА НАДОМЕСТОКОТ НА ТРОШОЦИТЕ ЗА ЗАКОП НА КОРИСНИЦИТЕ НА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

I

Со оваа одлука се утврдува најнискиот износ на надоместокот на трошоците за закоп на корисниците на здравствена заштита.

II

Височината на надоместокот на трошоците за закоп на корисниците на здравствена заштита не може да биде помала од:

1. во случај на смрт на дете до едногодишна возраст 64.818,00 динари;
2. во случај на смрт на дете над една до седумгодишна возраст 103.084,00 динари;
3. во случај на смрт на дете над седум до петнаесет годишна возраст 142.131,00 динари; и
4. во случај на смрт на корисник на здравствена заштита на возраст над 15 години 184.302,00 динари.

III

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден по објавувањето во „Службен весник на СРМ“.

IV

Со влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за утврдување на најнискиот износ на надоместокот на трошоците за закоп на корисниците на здравствена заштита број 08-2739/1 од 28 декември 1987 година.

Бр. 08-2385/1

26 декември 1988 година

Скопје

Собор на корисници на услуги —
работници,
Претседател

Ристо Апостоловски, с. р.

4.

Врз основа на член 18 став 1 алинеја 1 од Статутот на Републичката самоуправни интересна заедница за здравствена заштита („Службен весник на СРМ“, бр. 33/85), Собранието на Републичката самоуправни интересна заедница за здравствена заштита — Скопје, на седницата на Соборот на делегатите на корисниците на услуги — работници, од 26 декември 1988 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА УТВРДУВАЊЕ НАЈНИСКИОТ ИЗНОС НА ДНЕВНИЦИТЕ НА КОРИСНИЦИТЕ НА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА КОИ СЕ УПАТУВААТ НА ПРЕГЛЕД И ЛЕКУВАЊЕ ВО ДРУГО МЕСТО

I

Со оваа одлука се утврдува најнискиот износ на дневниците на корисниците на здравствена заштита кои се упатуваат на преглед и лекување во друго место надвор од подрачјето на општинската заедница на која и припаѓа.

II

Висината на дневниците на корисниците на здравствена заштита кои се упатуваат на преглед и лекување во друго место надвор од подрачјето на заедницата на која и припаѓа изнесува, и тоа:

1. ако се упатува во место на територијата на СР Македонија 4.685 динари;
2. ако се упатува во место надвор од територијата на СР Македонија 5.466 динари.

III

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден по објавувањето во „Службен весник на СРМ“.

IV

Со влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за утврдување најнискиот

износ на дневниците на корисниците на здравствена заштита кои се упатуваат на преглед и лекување во друго место број 08-2741/1 од 28 декември 1987 година.

Бр. 08-2405/1

26 декември 1988 година

Скопје

Собор на корисници на услуги —
работници,
Претседател

Ристо Апостоловски, с. р.

РЕПУБЛИЧКА ЗАЕДНИЦА НА КУЛТУРАТА

5.

Врз основа на член 27-а од Законот за самоуправни интересни заедници на културата („Службен весник на СРМ“ бр. 5/74, 16/74, 9/78, 43/78, 41/81 и 25/84), Собранието на Републичката заедница на културата, во согласност со Собранието на СР Македонија, на седницата одржана на 26 декември 1988 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА УТВРДУВАЊЕ СТАПКИТЕ НА ПРИДОНЕСИТЕ НА РЕПУБЛИЧКАТА ЗАЕДНИЦА НА КУЛТУРАТА ЗА 1989 ГОДИНА

Член 1

Со оваа одлука се утврдуваат стапките на придонесите од доходот на основните организации на здружениот труд и од личен доход од работен однос за 1989 година преку кои се обезбедуваат средства на Републичката заедница на културата за задоволување на договорните заеднички потреби во областа на културата од општ интерес за Републиката.

Член 2

Во 1989 година се утврдуваат следните стапки на придонеси на Републичката заедница на културата и тоа:

- придонес од доход на основните организации на здружен труд 0,40%
- придонес од личен доход од работен однос 0,30%

Член 3

Организациите на здружен труд од основното, средното насочено образование, ученичките и студентските домови и од социјалната заштита ќе плаќаат придонес од личен доход од работен однос во висина од 50% од утврдената стапка во член 2, алинеја 2 на оваа одлука, односно 0,15%.

Организациите од високото образование, општествена заштита на децата, организациите што вршат дејност и заштита на културните блага и од областа на сценско-музичките дејности ќе плаќаат придонес од личен доход од работен однос во висина од 70% од утврдената стапка во член 2, алинеја 2 на оваа одлука, односно 0,21%.

Член 4

Обврзници на придонесот од доходот се основните организации на здружен труд од стопанството распоредени со Одлуката за утврдување на стопанските и вонстопанските дејности („Службен лист на СФРЈ“ број 14/77 и 18/80), во областа на дејностите од 01 до 11.

Обврзници на придонесот од личен доход се работниците кои остваруваат личен доход од работен однос од нестопанството распоредени со Одлуката за утврдување на стопанските и вонстопанските дејности, во областите на дејностите од 12 до 14.

Член 5

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на СРМ“, а ќе се применува од 1 јануари 1989 година.

Бр. 0804-7/72

26 декември 1988 година

Скопје

Претседател,
акад. Крум Томовски, с. р.

РЕПУБЛИЧКА ЗАЕДНИЦА ЗА ПРЕДУЧИЛИШНО И ОСНОВНО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ И ОПШТЕСТВЕНА ЗАШТИТА НА ДЕЦАТА

Врз основа на член 63 од Статутот на Републичката самоуправна интересна заедница за предучилишно и основно воспитание и образование и општествена заштита на децата и Одлуката за привремено овластување на Извршниот одбор да врши тековно усогласување на приливот на изворните приходи на Републичката заедница и нивно извршување, донесена од Собранието на Републичката заедница под број 11-1441 од 26. 12. 1988 година, Извршниот одбор на Собранието на Републичката заедница, на седницата одржана на 9 јануари 1989 година, донесе

ОДЛУКА ЗА КОНЕЧНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ДОДАТОКОТ НА ДЕЦА ЗА 1988 ГОДИНА

Член 1

Се врши конечно усогласување на износот на додатокот на деца за 1988 година, со важност од 1. IV во износ на 11%.

Со ова усогласување износот на додатокот на деца во 1988 година е зголемен за 118%.

Член 2

Право на зголемен износ имаат сите деца кои биле корисници на додаток на деца од 1. IV. до 31. XII. 1988 година.

Член 3

Разликата на додатокот на деца од 11% ќе се исплати во висина на едномесечен износ на додатокот според решението на корисникот за 1988 година.

Член 4

Исплатата на разликата ќе ја извршат стручните служби на општинските самоуправни интересни заедници за предучилишно и основно воспитание и образование и општествена заштита на децата во месец јануари 1989 година без донесување на посебни решенија.

Член 5

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на СРМ“.

Бр. 12-24/2

9 јануари 1989 година

Скопје

Претседател,
Душан Ачовски, с. р.

СООПШТЕНИЕ

Врз основа на член 95 од Законот за редовните судови („Службен весник на СРМ“ бр. 17/79, 46/82 и 27/86), собранијата на општините Гази Баба, Кисела Вода и Чаир објавуваат дека ќе извршат

ИЗБОР НА ЕДЕН СУДИЈА ВО ОПШТИНСКИОТ СУД СКОПЈЕ II — СКОПЈЕ

Кандидатите за избор на судија треба да ги исполнуваат следните услови:

- да се државјани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија;
- да се дипломирани правници со потребно искуство и стручно знаење;
- да имаат положено правосуден испит; и
- да имаат морално-политички квалитети за вршење на судската функција.

Заинтересираните кандидати, пријавите со потребните документи треба да ги достават до Собранието на општината Чаир — Комисија за прашањата на изборите и именувањата, во рок од 15 дена од денот на објавувањето на ова соопштение. (14)

Врз основа на член 35 од Општествениот договор за измени и дополнувања на Општествениот договор за заедничките основи и мерила за самоуправно уредување на односите во стекнувањето и распоредувањето на доходот и чистиот доход и распределбата на средствата за лични доходи („Службен весник на СРМ“ бр. 18/87), Координациониот одбор

ОБЈАВУВА

планиран елемент за примена на мерилата за распоредување на чистиот доход за периодот јануари-март 1989 година

1. Просечниот месечен пресметан чист личен доход по работник, без средствата за непосредна заедничка потрошувачка, изнесува 681.200 динари.

Координациониот одбор

Претседавач,

Мемед Нурединоски, с. р.

Во издание на СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА СРМ
излезе од печат нова збирка

ЗАКОН ЗА СТАНБЕНИТЕ ОДНОСИ (Пречистен текст)

Цена на збирката е 4.000 динари.

Порачки да се испраќаат до Службен весник на СРМ, а уплати се вршат на жиро сметка 40100-603-12498.

СОДРЖИНА

1. Одлука за користење на средства на солидарноста на Социјалистичка Република Македонија за отстранување на последиците од елементарни непогоди — — — — 1
2. Правилник за посебните мерки на заштита при работа на железниците — — — — 1
3. Правилник за заштита при работа при механичка преработка и обработка на дрво и слични материјали — — — — 9
4. Упатство за постапката за приметување на педагошките мерки за учениците во училиштата за средно образование — — — — 12
5. Календар за организација на учебната година за училиштата за средно образование — — — — 13

Општи акти на самоуправните интересни заедници

1. Одлука за ослободување од обврската за плаќање на придонес за солидарно остварување на задолжителните видови на здравствена заштита во Републичката самоуправна интересна заедница за здравствена заштита во 1988 година — — — — 14
  2. Одлука за утврдување висината и начинот на обезбедување средства за солидарно остварување на задолжителните видови на здравствена заштита на населението на СР Македонија за 1989 година — — — — 14
  3. Одлука за утврдување на најнискиот износ на надоместокот на трошоците за закон на корисниците на здравствена заштита — — — — 14
  4. Одлука за утврдување на најнискиот износ на дневниците на корисниците на здравствена заштита кои се упатуваат на преглед и лекување во друго место — — — — 15
  5. Одлука за утврдување стапките на придонесите на Републичката заедница на културата за 1989 година — — — — 15
  6. Одлука за конечно усогласување на додатокот на деца за 1988 година — — — — 16
- Објава за примена на мерилата за распоредување на чистиот доход за периодот јануари — март 1989 година — — — — 16